

Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки
Бібліотека

Літературна Волинь

Вип. 7

Поляки-письменники в житті Волині

Біобібліографічний довідник

ЛУЦЬК – 2015

Зміст

Від укладача

Конрад Бельський

Влодізімеж Висоцький

Станіслав Ворцель

Кіпріян Годабський

Габріеля Запольська

Юзеф Коженювський

Юзеф Ігнацій Крашевський

Антоній Мальчевський

Адам Нарушевич

Нарцис Олізар

Юліуш Словацький

Тадеуш Єжи Стецюк

Юзеф Третьак

Казімеж Трухановський

Єва Фелінська

Алоїз Фелінський

Міхал Чайковський

Чеслав Янчарський

Від укладача

Чимало польських письменників пов'язані з нашим краєм: за своїм походженням, частина з них певний період жила і працювала тут, тут вони творили, відображаючи в своїх творах життя і побут поліського народу, його історію, природу Волині.

Через низку коротких творчих біографій письменників, наведених в біобібліографічному довіднику *«Поляки-письменники в житті Волині»*, перед читачем постає літературний портрет кожного із діячів. Доповнює відомості про них рекомендована бібліографічна інформація, вміщена у книгах, статтях у періодичних та неперіодичних виданнях, в електронних ресурсах.

При укладанні довідника використано досвід роботи і матеріали універсальних і галузевих довідкових видань – Української Радянської Енциклопедії, енциклопедичного довідника *«Митці України»*, Енциклопедії українознавства, фонди бібліотеки СНУ ім. Лесі Українки та інтернет-ресурси.

Пропоноване видання – це спроба подати інформацію про представників польської літератури в житті Волині і за характером бібліографічної інформації не претендує на повноту висвітлення.

Конрад Бельський

(1902–1970)

Польський поет, прозаїк. Народився 1902 у П'ятиднях на Волині. У 1922 прибув з родиною до Любліна, закінчив юридичний факультет. З 1931 до початку війни працював адвокатом у Красноставі. Під час окупації перебував у Красніку; після визволення мешкав в Любліні. К. Бельський входив до складу редакційної групи „Камени”, був співзасновником люблінських літературних видань „Люцифер” (1921-1922) і „Рефлектор”, а також літературної групи, яка була зосереджена навколо них. К. Бельський товаришував з Юзефом Чеховічем. Його небагаточисельні поетичні твори виникли під впливом творчості футуристів, раннього Скамандера та Нового Мистецтва. Окремі вірші він зібрав у томі «Вчора та позавчора» (1967). Спогади про довоєнне люблінське середовище містяться у його творах “Міст понад часом” (1963), “Зустрічі з Казімежем” (1965), “Таємниця кав'ярні „У Акторів” (1966).

Використані і рекомендовані джерела:

1. Косюк О. М. Релаксація у контексті техногенної культури: пошук нової концепції // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк, № 7. – 2006. – С. 304–316. – Є відом. про К. Бельського.

95.4

В 67

Влодізімеж Висоцький

(1846–1894)

Польський поет і публіцист. Уродженець с. Романів Волинської обл. Автор історичних поем «Оксана», в якій відтворено події на Правобережній Україні під час польського повстання і «Ляшка» – про спільну боротьбу українців і поляків проти Кримського ханства. У збірках «Всі за одного», «Нові діди», «Сатири й байки» змалював побут польської шляхти на Україні, висміяв окремі сторони її життя. Був знайомий із І. Франком, добре знав твори Т. Шевченка.

Творчість Висоцького цінували Іван Франко, Леся Українка, Еліза Ожешко.

Використані і рекомендовані джерела:

1. Владзімеж Висоцький // Митці України : енциклопед. довід. / за ред. А. В. Кудрицького. – Київ, 1992. – С. 119.

63.3(4УКР)

М 67

2. Мардієва А. К. Волинь у житті і творчості польських письменників / А. К. Мардієва // Волинь у житті та творчості письменників : зб. наук. пр. / Волин.

держ. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк, 1999. - С. 61-65. – Відом. про В. Висоцького на с. 65.

83.3(4УКР-4ВОЛ)

В 67

3. Пушкар Н. Влодзімеж Висоцький – поет і фотограф / Н. Пушкар // Волинь у житті і творчості письменників : зб. наук. пр. / ВДУ ім. Лесі Українки. – Луцьк, 1999. – С. 66–68

83.3(4УКР-4ВОЛ)

В 67

4. Пушкар Н. Влодзімеж Висоцький (1846–1894) – польський поет і фотограф-художник родом з Романова / Н. Пушкар // Минуле і сучасне Волині та Полісся : Рожище і рожищенці в історії Волині та України: проблеми волинезнавства : наук. зб. : матеріали ХХІІІ обл. наук.-практ. іст.-краєзнав. конф., Луцьк - Рожище, 23 трав. 2007 р. / Рожищ. райрада [та ін.]. - Луцьк, 2007. - Вип. 23. - С. 198-199.

63.3(4УКР-4ВОЛ)

М 62

Станіслав Ворцель

(1799–1857)

Польський політичний діяч, письменник, публіцист. Народився 1799 р. у Степані на Волині (нині Сарненського району Рівненської області). Батько його, граф, належав до видатних людей свого часу і був прихильником короля, хоча підтримував прогресивні реформи. У 1814-1819 рр. навчався у Кременецькому ліцеї. Тут він був одним з найактивніших членів літературного гуртка. Перший свій твір написав у 1820 р. під псевдонімом Гризозим Тукан. У 1830–1831 рр., коли на Волині вибухнуло повстання поляків проти царизму, С. Ворцель організував невеликий партизанський загін, а пізніше очолив сотні повстанців, які діяли проти царських військ у районах Ковеля (Волинська область), Рафалівки та Володимирця (Рівненська область). Після поразки повстання Ворцель емігрував за кордон. Жив деякий час (з 1832 р.) в Парижі, де його прийняли в Литовське товариство. В Бельгії, виїхавши згодом, працював наборщиком, коректором, співробітником у газеті «Голос народу», де розміщував свої статті. Вигнаний з Бельгії, як колись з Франції, Ворцель оселився у Лондоні, де близько познайомився і подружив з О. І. Герценом.

С. Ворцель відіграв велику роль у створенні вільної російської друкарні в Лондоні. Він став праобразом десятків і сотень крапчих синів польського народу.

Використані і рекомендовані і джерела:

1. Бухало Г. Станіслав Ворцель (до 170-річчя від дня народження) / Г. Бухало // Укр. іст. журн. – 1969. – № 3. – С. 139-140.

2. Денисюк В. І. «Волинське питання» в роботі польського сейму 1830–1831 рр. [Електронний ресурс] / В. І. Денисюк. – Режим доступу : <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/20084/1/Denys%27uk.pdf> . – 03.03.15. – Назва з екрану. – Є інформація про С. Ворцеля.

3. Козак С. Народження нової польської суспільно-політичної думки про Україну [Електронний ресурс] / С. Козак // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність : [зб. ст.] / Нац. акад. наук України, Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича ; [редкол.: М. Литвин та ін.]. – Львів, 2006–2007. – Вип. 15. – С. 418–425. – Режим доступу : <http://www.inst-ukr.lviv.ua/files/23/420Kozak.pdf> . – 27.02.15. – Назва з екрану. – С. Ворцель – керівник Польського Демократичного Товариства.

4. Павлюк В. Станіслав Ворцель: політична діяльність в еміграції / В. Павлюк // Літопис Волині : всеукр. наук. часоп. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; голов. ред. С. Радчук. - Луцьк, 2008. - Ч. 4. - С. 62-66. - Бібліогр.: 14 назв.

63.3(4УКР-4ВОЛ)

Л 64

5. Якимчук О. Джерела до вивчення шляхти Рівненського повіту Волинської губернії кінця XVIII – початку ХХ століть (за матеріалами Державного архіву Рівненської області) [Електронний ресурс] / О. Якимчук. – Режим доступу : <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/historyarchive/37/29.pdf> . – 27.02.15. – Назва з екрану. – С. Ворцель – поміщик Стаєпанського маєтку.

Кіпріян Годабський

(1765–1809)

Польський поет та прозаїк. Народився 1765 р. на Волинському Поліссі. Вихованець колегії піярів. Один з керівників патріотичного антиросійського підпілля на Волині після III розподілу Польщі, в результаті чого був змушений втікати у Галичину, а потім до Італії, де вступив до Польських легіонів. Займався просвітницькою діяльністю серед солдатів. Потім перебував у Наддунайському легіоні. У 1802 повернувся до Польщі. Цього ж року дебютував як поет, зокрема своїм відомим віршем «На від'їзд Юліана Немцевича». Разом з З. Коссецьким К. Годабський видавав у 1803-1806 рр. альманах «Приємні та корисні забави». Його віршовані твори містять патріотичні поезії, наближені до класицизму, та байки. К. Годабський започаткував літературну течію, тісно пов'язану з визвольною боротьбою.

З 1805 р. – член Товариства Приятелів Наук. У Познані в 1806р. на прохання генерала Я. Домбровського бере участь у формуванні Війська Польського та у війні з Прусією. Після утворення Варшавського Князівства

стає комендантом Модлінської фортеці. Загинув як командир полку у битві під Рашином у 1809 р., стаючи однією з легенд того часу.

Використані і рекомендовані джерела:

1. Астаф'єв О. Г. "Слово о полку Ігоревім" у перекладі Ципріяна Годабського [Електронний ресурс] / О. Г. Астаф'єв // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Філологічні науки. – Бердянськ, 2014. - Вип. 1. - С. 152-159. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nzbdpufn_2014_1_20.pdf . – 01.12.15. – Назва з екрану.

2. Оболевич В. Б. Литература первой трети XIX века // История польской литературы : [учебное пособие] / В. Б. Оболевич ; Ленингр. гос. ун-т им. А. А. Жданова. - Ленинград, 1960. – С. 126–133. – Информация о поэте-легионере К. Годабском.

83.3(4ПОЛ)я73

О-21

3. Янусь Н. Тернистий шлях Роберта Бернса до першого польського читача / Н. Янусь // Мандрівець. - 2012. - № 1. - С. 42-45. – Є інформація про твір Ципріяна Годабського "Wiersz do Ligiów Polskich" ("Вірш до легіонів польських").

Габріеля Запольська

(1857–1921)

Увійшла в історію культури як польський письменник-натураліст, яскравий драматург, публіцист, перекладач. Марія-Габріеля-Стефанія Корвін-Піотровська (літературний псевдонім Габріеля Запольська) народилася 1857 р. у польській шляхетській сім'ї в одному з батьківських маєтків у Підгайцях на Волині. З дитячих літ Габріеля марила театром і наперекір рідним віддала йому значну частину свого життя. У 1889 р. виїхала до Парижа, де грала спочатку у бульварних, пізніше – у модерністичних театрах. Після повернення до Польщі вона виступала у театрах Кракова та Львова. З 1904 р. мешкала у Львові, організувала разом з другим чоловіком, художником С. Яновським театральну трупу, з якою гастролювала Галичиною.

Опублікувала збірки оповідань: «Акварелі» (1885), «З історії страждань» (1890), цикл «Людський звіринець» (1893), соціально-побутові повісті: «Каська-Каріатида» (1885-1886), «Зашумить ліс» (1899), «Сезонне кохання» (1905) та «Дочка Туськи» (1907). До найвидатніших сценічних творів Запольської належать побутові комедії, які висміюють міщанську мораль: «Жабуся» (1897), «Мораль Пані Дульської» (1906), «Їх четверо» (1907), «Скіз» (1908), «Панна Малічевська» (1910).

За творами Запольської знято фільми: «Царевич» М. Фукса (1918), «Той» В. Ленчевського (1921), «Про що не говорять» Е. Пухальського (1924) і М. Кравіча (1939), «Поліцейстер Тагсєв» Й. Гардана (1929), «Мораль Пані Дульської» Б. Неволіна (1930).

Використані і рекомендовані джерела:

1. Бичкова Л. Габрієля Запольська / Л. Бичкова // Луцький замок. – 1998. – 29 жовт.
2. Вербич В. “Ніде моя душа не жила так повно, як на Волині” : [про Г. Запольську] / В. Вербич // Сім’я і дім. – 2005. – 10 листоп. – С. 5.
3. Гуменюк Н. Габрієля Запольська, пошанована, але не прочитана / Н. Гуменюк // Віче. – 2007. – 5-11 квіт. – С. 3.
4. Гупало С. Польська письменниця з Волині підкорила світ, але не змогла вберегти сім’ю / С. Гупало // Волин. губерн. відом. – 2007. – 29 берез.-4 квіт. – С. 8.
5. Гупало С. Польський класик родом із Волині / С. Гупало // Досвітня зоря. – 2004. – 25 берез. – С. 5. ; 27 берез. – С. 5. ; 1 квіт. – С. 5. ; 3 квіт. – С. 5.
6. Гупало С. У дюнах людської злоби : Габрієля Запольська: польський класик родом з Волині / С. Гупало // День. – 2004. – 9 жовт. – С. 7.
7. Зубчук К. У Прилуцькому, де жила Запольська / К. Зубчук // Рад. Волинь. – 1988. – 9 серп.
8. Коваленко Л. Габрієля Запольська: сторінки життя і творчості / Л. Коваленко // Минуле і сучасне Волині : Історичні постаті краю : тези доп. та повідомл. V Волин. іст.-краєзнав. конф., 11–13 жовт. 1991 р. / Луцький держ. пед. ін-т ім. Лесі Українки, Волин. обл. т-во краєзнавців ; [редкол.: Р. А. Арцішевський та ін.]. – Луцьк, 1991. – С. 86.
63.3(4УКР-4ВОЛ)
М 62
9. Лапків А. Габрієля Запольська – далека і близька / А. Лапків // Луцьк молодий. – 2001. – 13 груд.
10. Мардієва А. К. Волинь у житті і творчості польських письменників / А. К. Мардієва // Волинь у житті та творчості письменників : зб. наук. пр. / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк, 1999. - С. 61-65. – Про С. Запольську на с. 65.
83.3(4УКР-4ВОЛ)
В 67
11. Ошуркевич О. Де жила Габрієля Запольська / О. Ошуркевич // Рад. Волинь. – 1968. – 22 лют.
12. Ошуркевич О. Письменниця-гуманістка [Габрієля Запольська] / О. Ошуркевич // Рад. Волинь. – 1971. – 17 груд.

Юзеф Коженювський

(1797–1863)

Польський прозаїк, драматург, педагог. Народився 1797 р. під Бродами. Навчався у Кременецькому ліцеї. Кілька років перебував у Варшаві. У 1823 повернувся до Кременця, де працював професором ліцею. З 1829 – член Товариства Приятелів Науки. У 1833-1838 рр. – викладач класичної філології у Київському університеті. У 1838–1846 рр. – директор гімназії у Харкові. З 1846

р. Ю. Коженювський знову у Варшаві, де він був, зокрема, з 1848 – інспектором, а також членом Ради виховання. Потім - в Комісії віросповідань та просвіти, приймав участь у реформі системи освіти та заснуванні Головної школи. У 1863 тяжко хворий Ю. Коженювський виїхав до Дрездена на лікування, де й помер. Похований в родинному гробівці на варшавському цвинтарі.

Серед чисельних творів найбільш відомі: «Карпатські горяни»(1843), комедія «Євреї» (1843), «Маєток або ім'я» (1860). Видатними досягненнями в прозі є його реалістичні соціально-побутові повісті: «Спекулянт»(1846), «Колокація»(1847), «Рідня»(1857), а також драми, оповідання.

Використані і рекомендовані джерела:

1. Ковальова В. Пам'ятки Волині, пов'язані з видатними польськими діячами / В. Ковальова, О. Златогорський // Замосцько-волинські музейні зошити / ред. група: Г.В. Бондаренко [та ін.]. – Замосць, 2003. – Т. 1. – С. 161–166. – Є відом. про Ю. Коженювського.

63.3(4УКР-4ВОЛ)

З-26

2. Коженювський Юзеф // Енциклопедія українознавства : Словникова частина : [в 11 т.] / Наук. т-во ім. Шевченка у Львові ; голов. ред. В. Кубійович. - Перевид. в Україні, репринт. відтворення вид. 1955-1984 р. - Львів, 1994. – Т. 3. – С. 1065–1066.

92.0(4УКР)

Е 64

3. Мардієва А. К. Волинь у житті і творчості польських письменників / А. К. Мардієва // Волинь у житті та творчості письменників : зб. наук. пр. / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк, 1999. - С. 61-65. – Про Ю. Коженювського на с. 63.

83.3(4УКР-4ВОЛ)

В 67

4. Оболевич В. Б. Юзеф Коженевский // История польской литературы : [учебное пособие] / В. Б. Оболевич ; Ленингр. гос. ун-т им. А. А. Жданова. - Ленинград, 1960. – С. 180–181.

83.3(4ПОЛ)я73

О-21

5. Шлемко В. Гуцульський театр у Кракові [Електронний ресурс] / В. Шлемко // Просценіум. – 2002. – № 3. – С. 10–14. – Режим доступу : <http://bit.ly/1PS19GD> . – 27.02.15. – Назва з екрану. – Є інформація про творчість Ю. Коженювського.

Юзеф Ігнацій Крашевський

(1812–1887)

Польський письменник-прозаїк, публіцист, етнограф, видавець, історик, філософ, видатний польський та український громадський і політичний діяч. Майже 20 років (з 1834 по 1853 р.) проживав і працював на Волині (с. Губин (нині Локачинського р-ну, с. Омельно (Макаревичі) Ківерцівського р-ну). У волинському Городці (нині Володимирецького р-ну). Письменник тут одружився, тут народилися його сини Ян і Франциск. На той час Городець був польською літературною столицею куди приїздили багато польських письменників. Літературні традиції закладені Крашевським живуть тут і нині.

*У роки перебування на Волині Крашевський написав працю «Литва. Давня історія, традиції, мова, віра, звичаї, пісні», в якій розробив концепцію народного мистецтва. Крашевський був закоханий у Волинське Полісся, тому вважається, що матеріал таких повістей, новел, оповідань, як «Остан Бондарчук», «Уляна», «Історія Савки», «Єрмола» та інших походить з цієї місцевості. Про перебування на Волині, зокрема і про Городець згадував письменник у циклі «Dzieje Polski», де в художній формі описав історію Польщі та Великого князівства Литовського, починаючи з найдавніших часів та в спогадах та подорожніх нотатках *Wspomnienia Wolynia, Polesia i Litwy* («Згадки про Волинь, Полісся і Литву»).*

Використані і рекомендовані джерела:

1. Бобрик В. "Якщо є на світі тихий край, край лагідний, то це наше Полісся" : ["Уляна" Ю. І. Крашевського] / В. Бобрик // Минуле і сучасне Волині та Полісся : Юзеф Ігнацій Крашевський і Волинь : наук. зб. : матеріали XLIII Волин. обл. наук. іст.-краєзнав. конф., 22 листоп. 2012 р., м. Луцьк / Упр. культури і туризму Волин. облдержадмін. [та ін.] ; [відп. за вип. А. Силюк]. - Луцьк, 2012. - Вип. 43. - С. 158-159.

63.3(4УКР-4ВОЛ)

М 62

2. Вербич В. Волинь у житті Юзефа-Ігнаці Крашевського / В. Вербич // Літ. Україна. - 2012. - 2 серп.

3. Вербич В. Юзеф-Ігнацій Крашевський: благодатна енергетика присутності на Волині / В. Вербич // Луцький замок. – 2012. – 26 лип. – С. 13.

4. Горбатюк В. Юзеф-Ігнацій Крашевський – і вся Волинь / В. Горбатюк // Літ. Україна. – 2012. – Серп. (Чис. 16). – С. 11.

5. Дмитренко А. Сімейний побут населення Волині в середині XIX ст. (за повістями Ю. Крашевського) / А. Дмитренко, Т. Натальчук // Минуле і сучасне Волині й Полісся: роде наш красний : матеріали Третьої Волин. обл. наук.-етнограф. конф., 14-15 черв. 2007 р., м. Луцьк ; зб. наук. пр. / Упр. культури і туризму Волин. облдержадмін. [та ін.]. – Луцьк, 2007. – Вип. 24. – С. 28–33. - Бібілогр.: 4 назви.

63.521(4=УКР-4ВОЛ)

М 62

6. Дмитренко А. А. Традиційно-побутова культура населення Волині й Західного Полісся середини ХІХ ст. у творах польського письменника Ю. Крашевського / А. А. Дмитренко // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2008. – № 11 : Історичні науки. – С. 36–41. – Бібліогр.: 7 назв.

63я54
В 67

7. Єршов В. Волинський простір у мемуаристичній літературі Правобережжя [Електронний ресурс] / В. Єршов // Волинь – Житомирщина : іст.-філол. зб. з регіон. пробл. / Житомир. держ. пед. ін-т ім. Івана Франка, Іст.-філол. т-во, Житомир. наук.-краєзнав. т-во дослідників Волині. – Житомир, 2007. - № 17. - С. 21-38. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vg_2007_17_5.pdf . – 11.08.15. – Назва з екрану. – Є інформація про Ю. Крашевського.

8. Єршов В. Дискретність житомирського простору в контексті волинського періоду творчості Ю. І. Крашевського / В. Єршов // "З роду нашого красного..." : Перша професорка Волині : зб. наук. пр. на пошану проф. Л. К. Оляндер / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т філології та журналістики ; [упоряд.: М. В. Моклиця, Т. П. Левчук]. - Луцьк, 2014. - С. 144-155. - Бібліогр.: 17 назв.

83я43
З 11

9. Єршов В. О. Польськомовна художня література Правобережної України доби романтизму в системі української літературної таксономії [Електронний ресурс] / В. О. Єршов // Українська полоністика. - 2012. - Вип. 9. - С. 12-17. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Up_2012_9_4.pdf . – 01.12.15. – Назва з екрану. – Є відом. про мемуаристику Крашевського.

10. Златогорський О. Є. Ю. І. Крашевський про мисливство: реальність і символіка тематики / О. Є. Златогорський // Проблеми славістики : наук. часоп. / ВДУ ім. Лесі Українки ; Волин. Акад. дім ; редкол.: В. Зубович [та ін.]. – Луцьк, 2002. – № 2/3. – С. 9–12.

80.4я5
П 78

11. Златогорський О. Творча “кухня” й меню Юзефа Крашевського / О. Златогорський // Луцьк молодий. – 2002. – 12 груд.

12. Ковальова В. Пам'ятки Волині, пов'язані з видатними польськими діячами / В. Ковальова, О. Златогорський // Замосцько-волинські музейні зошити / ред. група: Г. В. Бондаренко [та ін.]. – Замосць, 2003. – Т. 1. – С. 161–166. – Є відом. про Ю. Крашевського.

63.3(4УКР-4ВОЛ)
З-26

13. Костриця М. Ю. Краєзнавча діяльність Волинського губернського статистичного комітету // Товариство дослідників Волині: історія, діяльність, постаті : монографія / М. Ю. Костриця ; Укр. геогр. т-во, Всеукр. спілка краєзнавців, Житомир. наук.-краєзнав. т-во дослідників Волині ; наук. ред.: І. П. Ковальчук, М. І. Лавринович. - Житомир, 2001. – С. 26–37. – Інформація про Ю. Крашевського на с. 27–28.

63.3(4УКР-4ВОЛ)

14. Крашевський Юзеф // Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку : Волинська область : [монографія] / Акад. пед. наук України, Асоц. ректорів пед. ун-тів Європи, Ін-т вищої освіти ; [авт. кол.: В. П. Андрущенко та ін.]. - Київ, 2009. – С. 49–57.

74(4УКР-4ВОЛ)р3

В 55

15. Лапків А. М. Фольклорні мотиви в історичному романі Юзефа Ігнація Крашевського "Stara basn" ("Прадавня легенда") / А. М. Лапків // Проблеми славістики : наук. часоп. / ВДУ ім. Лесі Українки ; Волин. Акад. дім ; голов. ред. В. Зубович. – Луцьк, 2004. – № 3/4. – С. 118–123.

80.4я54

П 78

16. Минуле і сучасне Волині та Полісся : Юзеф Ігнацій Крашевський і Волинь. Вип. 43 : наук. зб. : матеріали XLIII Волин. обл. наук. іст.-краєзнав. конф., 22 листоп. 2012 р., м. Луцьк / Упр. культури і туризму Волин. облдержадмін. [та ін.] ; [відп. за вип. А. Силюк]. - Луцьк : Волин. старожитності, 2012. - 180 с.

63.3(4УКР-4ВОЛ)

М 62

17. Натальчук Т. Одяг Волині та Полісся в оповіданнях Ю. Крашевського / Т. Натальчук // Волинь очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє : матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф. аспірантів і студентів / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2007. – Т. 1. – С. 60–61.

63.3(4УКР-4ВОЛ)

В 70

18. Новак С. Поляк Юзеф Крашевський жив і працював на Волині / С. Новак // Вісник-К. – 2012. – 26 лип. – С. 23.

19. Оляндер Л. К. Волинь і Полісся у творчості Юзефа Ігнація Крашевського: рецепція, історизм та поетика / Л. К. Оляндер // Волинський текст в українській та польській літературах (XIX–XX ст.) : монографія / М-во освіти і науки України, Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Філол. ф-т. – Луцьк, 2008. – С. 205–211. – Бібліогр.: 14 назв.

83.3(4УКР-4ВОЛ)

О-56

20. Петриченко Н. Волинь і Житомирщина - друга батьківщина Ю. І. Крашевського (українські зацікавлення, тематика, жанрова нарація прозової спадщини письменника) / Н. Петриченко // Волинь-Житомирщина / Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка, Північноукр. діалект. центр, Житомир. іст.-філол. ін-т регіон. дослідж. - Житомир, 2009. - № 19. - С. 62-70.

63.3(4УКР)я54

В 67

21. Польова О. Життя і творча діяльність Ю. Крашевського на Волині (1837–1853) / О. Польова // Волинь очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. аспірантів і студентів, 13–14 трав. 2009 р. / М-во освіти і науки України, Волин. облдержадмін., Волин.

нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2009. – Т. 1. – С. 184–186. – Бібліогр.: 8 назв.

74.58(4УКР-4ВОЛ)

В 70

22. Радишевський Р. Українські герої й природа в селянських повістях Ю. І. Крашевського / Р. Радишевський // "З роду нашого красного..." : Перша професорка Волині : зб. наук. пр. на пошану проф. Л. К. Оляндер / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т філології та журналістики ; [упоряд.: М. В. Моклиця, Т. П. Левчук]. - Луцьк, 2014. - С. 184-192. - Бібліогр.: 7 назв.

83я43

З 11

23. Федорчук Ю. Волинське Полісся у селянських повістях Юзефа Ігнація Крашевського / Ю. Федорчук // Волинь очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє : матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф. аспірантів і студентів / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2007. – Т. 2. – С. 173–174.

63.3(4УКР-4ВОЛ)

В 70

24. Фітцке Я. Пам'ятки після Ю.-І. Крашевського у Волинському музеї / Я. Фітцке // Волання з Волині. – 2009. – Верес.-жовт. (Чис. 5). – С. 28–29.

25. Шалагінова О. Юзеф Крашевський: феномен волинського шляхтича / О. Шалагінова // Волинський музей: Історія і сучасність : наук. зб. : матеріали ІІІ Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 75-річчю Волин. краєзн. музею та 55-річчю Колодяжн. літ.-мемор. музею Лесі Українки, 18–19 трав. 2004 р., Луцьк – Колодяжне / Упр. культури Волин. облдержадмін. [та ін.] ; [редкол.: А. Силук та ін.]. – Луцьк, 2004. – Вип. 3. – С. 384–386.

79.14(4УКР-4ВОЛ)

В 67

26. Шарко Й. Містечко Колки у праці І. Крашевського "Спогади з Полісся, Волині і Литви" / Й. Шарко // Містечко Колки – важливий духовний осередок Волинського Полісся : до 800-річчя заснування : зб. доп., тез, та повідомл. наук. конф. / [ред. В. Борщевич]. – Луцьк, 1997. – С. 70–73.

63.3(4УКР-4ВОЛ)

М 65

27. Fabianowski A. Kraszewski I Judaism / A. Fabianowski // Волинь-Житомирщина : іст.-філол. зб. з регіон. пробл. / Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка, Північноукр. діалект. центр, Житомир. іст.-філол. ін-т регіон. дослідж. - Житомир, 2009. – № 19. – С. 5–19.

63.3(4УКР)я54

В 67

Антоній Мальчевський

(1793–1826)

Польський поет-романтик, один із основоположників «української школи» в польській поезії. Народився 1793 р. в с. Княгинине на Волині (нині Дубенського р-ну Рівненської обл.) в заможній шляхетській сім'ї. Освіту здобував у Кременецькому ліцеї, не закінчивши якого, він вступив 1811 до війська Варшавського Князівства. Був зокрема ад'ютантом генерала К. Коссецького, брав участь у спорудженні фортифікацій під Модліном, де пережив облогу у 1813. У 1816 р. демобілізувався з армії та відправився у кількарічну подорож Німеччиною, Швейцарією, Італією, Францією, а можливо й Англією. 1821 року, повернувшись в Україну, Мальчевський оселився у зруйнованому батьківському маєтку. Згодом він перебрався до Львова, де марно намагався надрукувати свої літературні спроби. Нещасливе кохання фатально позначилося на подальшій долі поета. 1824 року виїхав до Варшави, де жив в атмосфері постійного нервового напруження та матеріальних нестатків. 1825 року вихід поеми «Марія» не приніс Мальчевському сподіваної популярності. Твори, написані пізніше, не збереглися.

2 травня 1826 року А. Мальчевський помер у Варшаві у повному забутті та самотності.

Використані і рекомендовані джерела:

1. Кирчів Р. Кременецька гімназія-ліцей першої третини ХІХ ст. та її дотичність до українського довкілля [Електронний ресурс] / Р. Кирчів // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність : [зб. ст.] / Нац. акад. наук України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича ; [редкол.: М. Литвин та ін.]. – Львів, 2006–2007. – Вип. 15. – С. 426–437. – Режим доступу : <http://www.inst-ukr.lviv.ua/files/23/430Kyrchiv.pdf> . – 27.02.15. – Назва з екрану. – В Кременці навчався знаменитий поет-романтик А. Мальчевський.

2. Мальчевський Антоні // Енциклопедія українознавства : Словникова частина : [в 11 т.]. / Наук. т-во ім. Шевченка у Львові, Фонд духовного відродження ім. митрополита А. Шептицького ; голов. ред. В. Кубійович. - Перевид. в Україні, репринт. відтворення вид. 1955-1984 р. – Львів, 1994. – Т. 4. – С. 1455.

92.0(4УКР)

Е 64

3. Мардієва А. К. Волинь у житті і творчості польських письменників / А. К. Мардієва // Волинь у житті та творчості письменників : зб. наук. пр. / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк, 1999. - С. 61-65. – Про А. Мальчевського на с. 62.

83.3(4УКР-4ВОЛ)

В 67

4. Оболевич В. Б. Литература первой трети XIX века // История польской литературы : [учебное пособие] / В. Б. Оболевич ; Ленингр. гос. ун-т им. А. А. Жданова. - Ленинград, 1960. - С. 126–133. - А. Мальчевский среди прогрессивных романтиков.

83.3(4ПОЛ)я73

О-21

5. Сухомлинов О. М. Митці польсько-українського пограниччя. Галерея портретів [Електронний ресурс] / О. М. Сухомлинов // Київські полоністичні студії : зб. наук. пр. – Київ, 2009. – Т. 15. – С. 300–315. – Режим доступу : <http://suchomlynov.pl/assets/files/publikacje/Mytci-Kijow-09.pdf> . – 02.03.15. – Назва з екрану. – Є відом. про А. Мальчевського.

6. Пилипчук Р. Я. Мальчевський Антоній / Р. Я. Пилипчук // Українська радянська енциклопедія : [в 12 т.] / редкол.: Антонов О. К. [та ін.]. - Вид. 2-е. - Київ, 1981. – Т. 6. – С. 340.

92.0

У 45

Адам Нарушевич

(1733–1796)

Польський поет, історик, перекладач. Видатний представник польського Просвітництва. Походив з Полісся із збіднілої шляхетської родини. Освіту здобував у Польщі та Франції, вивчаючи філософію й теологію в Ліоні. Був редактором журналу «Приємні та корисні розваги». Відзначився як талановитий поет. Писав оди, сатири, байки. Займався політичною діяльністю. Викладав поетику й риторичку у Варшавській колегії єзуїтів, Віленській академії. Як духовна особа, перебував єпископом спочатку в Смоленську (1788), а потім – в Луцьку (з 1790 р.).

Автор ліричних віршів, од, сатири. Залишив 230 томів джерел з історії Польщі. Перекладав твори Горация, Анакреонта, Таціта. Окремі вірші А. Нарушевича переклав В. Лучук.

Використані і рекомендовані джерела:

1. Дубровська О. Т. До історії польської оди [Електронний ресурс] / О. Т. Дубровська // Наук. зап. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Серія: Літературознавство. – Харків, 2011. – Вип. 4. – С. 34–40. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nzl_2011_4\(1\)_6.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nzl_2011_4(1)_6.pdf) . – 02.03.15. – Назва з екрану. – Про пагегирики А. Нарушевича.

2. Мардієва А. К. Волинь у житті і творчості польських письменників / А. К. Мардієва // Волинь у житті та творчості письменників : зб. наук. пр. / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк, 1999. - С. 61-65. – Про А. Нарушевича на с. 61–62.

83.3(4УКР-4ВОЛ)

В 67

3. Оболевич В. Б. Адам Нарушевич // История польской литературы : [учебное пособие] / В. Б. Оболевич ; Ленингр. гос. ун-т им. А. А. Жданова. - Ленинград, 1960. – С. 98–100.

83.3(4ПОЛ)я73

О-21

Нарцис Олізар

(1794–1862)

Польський політичний діяч, мемуарист, публіцист, художник-пейзажист. Народився 1794 р. в Загоріві на Волині у родині громадського діяча. Жив у Коростишеві. Навчався у Кременецькому лицейі та на історико-філологічному факультеті університету у Вільно, а після його закінчення виконував обов'язки сенатора-кастеляна Королівства Польського. 1832 р. таємно емігрував спочатку до Німеччини, потім до Франції, де разом з А. Міцкевичем видавав «Трибуну народів». Значний період у житті Н. Олізара пов'язаний з Луцьком, в якому був його родовий маєток, що належав Олізарам ще з XV ст. У Луцьку 1826 р. він приєднався до товариства «Косинерів», брав активну участь у підготовці й організації повстання 1830–1831 рр. на Волині. Діяльність товариства поширювалася, крім Луцького, на Кременецький, Лубенський, Рівненський, Заславський і Володимирський повіти, Галичину і Замостя. 1831 р. він був заарештований, перебував у тюрмі Варшави, а потім Житомира, звідки втік за кордон.

Публіцистична спадщина Н. Олізара є надзвичайно цінним матеріалом для істориків, політологів, краєзнавців та мовознавців. Він автор книг «Бесіди про сусідство» (1840, польською мовою), «Мемуари» (1845, французькою), «Мемуари кастеляна Нарциса Олізара» (1871), «Полон і втеча. Мемуари. З додатком. Замітки про повстання на Волині» (1845, німецькою), «Спогади сучасника» (1853), «Із псалмів Псалми» (1857).

Н. Олізару приписують авторство анонімно виданої у Парижі роботи «Декілька слів про події у Польщі. Замітки неупередженого слов'янина» (1846), яка нині зберігається у бібліотеці Музею книги в Москві. Основне питання, яке розглядалося у книзі, – відновлення Польщі у її «природних кордонах» і роль Віденського конгресу. Автор простежує проблеми, пов'язані з розчленуванням Польщі між Австрією, Прусією і Росією, розглядає події наполеонівських війн, наслідки повстань 1830 і 1846 рр. і закликає до політичної рівноправності в Європі. Крім того, він був автором збірника сатиричних мініатюр із життя поміщиків «Щоденник оригінала» (1853). Н. Олізар був також талановитим художником-пейзажистом. Помер у 1862 р.

Використані і рекомендовані джерела:

1. Денисюк В. І. «Волинське питання» в роботі польського сейму 1830–1831 рр. [Електронний ресурс] / В. І. Денисюк. – Режим доступу : <http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/20084/1/Denys%27uk.pdf> . – 03.03.15 . – Назва з екрану. – Є інформація про Н. Олізара.

2. Єршов В. Художня правда в польськомовній мемуаристичній літературі Правобережної України доби романтизму [Електронний ресурс] / В. Єршов // Київські полоністичні студії / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка [та ін.] ; [відп. ред. та упоряд. Р. П. Радишевський]. - Київ, 2010. – Т. 16. – С. 117–123. – Режим доступу : <http://eprints.zu.edu.ua/17760/1/%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BE.pdf> . – 01.12.15. – Назва з екрану. – Про мемуари Н. Олізара.

3. Михальчук Л. Графська родина Олізарів на Волині / Л. Михальчук // Минуле і сучасне Волині й Полісся : Край на межі тисячоліть : матеріали X наук. іст.-краєзнав. конф., яка відбулася у Старому Чорторійську, Маневичах, Четвертні та Нововолинську в 2000-2002 рр. : зб. наук. пр. / Манев. краєзнав. музей, Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, Волин. обл. т-во краєзнавців ; упоряд. Г. В. Бондаренко. - Луцьк, 2002. - С. 250-252.

63.3(4УКР-4ВОЛ)

М 62

Юліуш Словацький

(1809–1849)

Польський поет, драматург, один з найвидатніших романтиків. Народився 1809 р. у Кременці на Волині. У 1825-1828 рр. вивчав право у Віленському Університеті. У 1829 переїхав до Варшави і працює юристом-стажером в Урядовій комісії прибутків та фінансів, у 1831 р. – у Дипломатичному бюро національного уряду. Виїжджає до Дрездена, звідки направляє як дипломатичний кур'єр до Лондона та Парижа, де й оселяється після закінчення своєї місії. У 1832-1836 рр. перебував у Женеві. У 1836 здійснив подорож до Італії, звідки вирушив до Греції, Єгипту та Палестини. У 1838 р. повертається до Парижа. Поет помер від туберкульозу та був похований на цвинтарі Монмартр. У 1927 р. його останки було перевезено до Польщі та поховано поряд з Адамом Міцкевичем у крипті Кафедрального собору на Вавелі.

Юліуш Словацький свій перший твір – поему «Хюго» – анонімно видав у 1830 в Мелітеле. У 1832 опублікував 2 томи «Поезії», куди увійшли поеми «Змія», «Ян Белецький», «Хюго», «Монах», «Араб», трагедії «Міндове» та «Марія Стюарт». До 3 т. (1833) увійшли, зокрема, поеми «Ламбро», «Година думки» та ліричні вірші, написані під час Листопадового повстання. Великі драматичні твори Ю. Словацького: «Кордіан» (1834), «Горитинський» (1835), «Балладина» (1839), «Фантазії» (видання 1866), «Мазена і Лілля Венеда» (1840), «Ксьондз Марек» (1843), «Срібний сон Саломеї» (1844), «Завіша Чорний» (1844-1845), «Самуель Зборовський» (1845), поеми: «Анхеллі» (1838), «Поема Пяста Дантишика з роду Леліва про пекло» (1839), «Батько зачумлених і Вацлав» були видані разом з поемою у Швейцарії під назвою «Три поеми» (1839), незакінчена дегресійна поема «Беньовський» (1866).

Філософські погляди, особливо сформовані протягом останніх років життя під впливом поглядів А. Тов'яньського, Словацький виразив, зокрема, у поетичному трактаті «Генезис з Духа» (1844). Ю. Словацький розгорнув так звану генезисну доктрину, яка пояснювала сенс світу за допомогою аргументів, запозичених з різних галузей науки. Генезисним месіанством Словацький пояснював поразки та випробування Польщі як особливий вид досвіду, який схилив народ до великої духовної праці на шляху до самовдосконалення. Ю. Словацький був великим новатором та чудовим майстром слова.

Використані і рекомендовані джерела:

1. Астаф'єв О. Український текст Юліуша Словацького / О. Астаф'єв // Слово і Час. - 2012. - № 8. - С. 4-14. - Бібліогр.: 11 назв.

2. Бойко Т. В. Роль епістолярної спадщини у вивченні життєпису Юліуша Словацького / Т. В. Бойко // Волинь очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. аспірантів і студентів (12-13 трав. 2010 р.) / М-во освіти і науки України, Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Наук. т-во студентів і аспірантів ; [оргком. конф.: І. Я. Коцан та ін.]. - Луцьк, 2010. - Т. 1. - С. 253-255. - Бібліогр.: с. 254-255.

74.58(4УКР-4ВОЛ)

В 67

3. Васишин О. Юліуш Словацький і сучасне літературно-мистецьке середовище міста Кременця / О. Васишин // Україна і Польща доби романтизму: образ сусіда : матеріали міжнар. наук. конф., присвяч. 190-річчю з дня народж. Юліуша Словацького, Кременець, 8–11 верес. 1999 р. / ред.-упоряд.: А. Ломакович, В. Собчук, О. Васишин. - [Тернопіль], 2000. – С. 132–137.

83.3(4ПОЛ)

У 45

4. Вишневська О. А. Спогади про Україну в епістолярній спадщині Юліуша Словацького / О. А. Вишневська // Наук. вісн. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 2007. – № 9. – С. 75–78. – Простежується мотив туги за рідним Кременцем.

80я54

В 67

5. Дирибло О. І. "Ангеллі" Ю. Словацького: прочитання і непрочитання поеми / О. І. Дирибло // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки / ВНУ ім. Лесі Українки. - Луцьк, 2008. - № 8 : Філологічні науки : Літературознавство. - С. 130-135. - Бібліогр.: 17 назв.

80я54

В 67

6. Єдинак С. Філософія духу Юліуша Словацького та її рецепція в ХХ столітті / С. Єдинак // Магістеріум : Іст.-філос. студії / Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія" ; голова. редкол. М. Л. Ткачук. - Київ, 2008. - Вип. 30. - С. 61-64.

87я5

М 12

7. Єршов В. Волинський простір у мемуаристичній літературі Правобережжя [Електронний ресурс] / В. Єршов // Волинь – Житомирщина : іст.-філол. зб. з регіон. пробл. / Житомир. держ. пед. ін-т ім. Івана Франка, Іст.-філол. т-во, Житомир. наук.-краєзнав. т-во дослідників Волині. – Житомир, 2007. - № 17. - С. 21-38. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vg_2007_17_5.pdf . – 11.08.15. – Назва з екрану. – Є інформація про Ю. Словацького.

8. Йоделка-Бужецький Т. Непорочна в поезії Юліуша Словацького / Т. Йоделка-Бужецький // Волання з Волині. – 2010. – Листоп.-Груд. (Чис. 6). – С. 32–34.

9. Левінська С. Й. Юліуш Словацький : Життя і творчий шлях : [монографія] / С. Й. Левінська. – Київ : Вид-во Київ. ун-ту, 1973. – 148 с.

83.3(4ПОЛ)5-8

Л 37

10. Маковський С. Кременецькі джерела творчості Юліуша Словацького / С. Маковський // Волинські Афіни. 1805-1833 : зб. наук. пр. / [Кремен. обл. гуманіт.-пед. ін-т ім. Тараса Шевченка] ; під ред. С. Маковського, В. Собчука. - Тернопіль, 2006. – С. 118–128.

63.3(4УКР)

В 67

11. Мардієва А. К. Волинь у житті і творчості польських письменників / А. К. Мардієва // Волинь у житті та творчості письменників : зб. наук. пр. / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк, 1999. - С. 61-65. – Про Ю. Словацького на с. 64–65.

83.3(4УКР-4ВОЛ)

В 67

12. Матвіїв Р. Б. Кременець у творчій долі Юліуша Словацького / Р. Б. Матвіїв // Волинь очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. аспірантів і студентів, (12–13 трав. 2010 р.) / М-во освіти і науки України, Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Наук. т-во студентів і аспірантів ; [оргком. конф.: І. Я. Коцан та ін.]. – Луцьк, 2010. – Т. 1. – С. 240–241. – Бібліогр.: 4 назви.

74.58(4УКР-4ВОЛ)

В 67

13. Медушевська Н. М. Кременець у творчості Юліуша Словацького й Уласа Самчука: типологія та паралелі / Н. М. Медушевська // Волинь очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. асп. і студ., (12-13 трав. 2010 р.) / М-во освіти і науки України, Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Наук. т-во студентів і аспірантів ; [оргком. конф.: І. Я. Коцан та ін.]. - Луцьк, 2010. – Т. 1. – С. 242–243. – Бібліогр.: 4 назви.

74.58(4УКР-4ВОЛ)

В 67

14. Мусий В. Б. Романтическая поэтическая драма: на пути к возрождению мистери ("Ижорский" В. К. Кюхельбекера и "Балладина" Юлиуша Словацького) / В. Б. Мусий // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки / ВНУ ім. Лесі Українки. - Луцьк,

2010. - № 11 : Філологічні науки : Літературознавство. - С. 162-167. - Библиогр.: 13 назв.

83я54

В 67

15. Нахлік Є. К. Творчість Юліуша Словацького й Україна. Проблеми українсько-польської компаративістики / Є. К. Нахлік ; Львів. від-ня Ін-ту літ. ім. Т. Г. Шевченка, Бердянський держ. пед ун-т, Н.-д. ін-т слов'язнавства та компаративістики. - Львів, 2010. - 288 с. - (Серія "Літературознавчистудії" ; вип. 16).

83.3(4ПОЛ)5-8

Н 34

16. Оболевич В. Б. Юлиуш Словацкий // История польской литературы : [учебное пособие] / В. Б. Оболевич ; Ленингр. гос. ун-т им. А. А. Жданова. - Ленинград, 1960. - С. 156-166.

83.3(4ПОЛ)я73

О-21

17. Оляндер Л. К. Волинь у романтичній поезії Юліуша Словацького / Л. К. Оляндер // Волинський текст в українській та польській літературах (XIX - XX ст.) : монографія / Л. К. Оляндер ; М-во освіти і науки України, Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Філол. ф-т. - Луцьк, 2008. - С. 196-205. - Библиогр.: с. 204-205.

83.3(4УКР-4ВОЛ)

О-56

18. Павличко Д. Юліуш Словацький / Д. Павличко // Волинські Афіни. 1805-1833 : зб. наук. пр. / [Кремен. обл. гуманіт.-пед. ін-т ім. Тараса Шевченка] ; під ред. С. Маковського, В. Собчука. - Тернопіль, 2006. - С. 111-117.

63.3(4УКР)

В 67

19. Павличко Д. Український патріотизм Юліуша Словацького / Д. Павличко // Срібний міф України : Поезії. Поеми. Драми / Ю. Словацький. - Львів, 2005. - С. 17-30.

84(4ПОЛ)

С 48

20. Пархомчук І. Ю. Жанрове наповнення творчості Ю. Словацького / І. Ю. Пархомчук // Волинь очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. аспірантів і студентів (12-13 трав. 2010 р.) / М-во освіти і науки України, Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Наук. т-во студентів і аспірантів ; [оргком. конф.: І. Я. Коцан та ін.]. - Луцьк, 2010. - Т. 1. - С. 259-260. - Библиогр.: 2 назви.

74.58(4УКР-4ВОЛ)

В 67

21. Пархомчук І. Художня інтерпретація образу Івана Мазепи в однойменній драмі Юліуша Словацького / І. Пархомчук // Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень (10-11 трав. 2011) / М-во освіти і науки України, Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Наук. т-во студентів і аспірантів. - Луцьк, 2011. - Т. 2. - С. 51-52. - Библиогр.: 3 назви.

72.4(4УКР-4ВОЛ)я43

М 34

22. Радишевський Р. П. Юліуш Словацький: життя і творчість / Р. П. Радишевський. - Київ : Дніпро, 1985. - 208 с. - (Класики зарубіжної літератури).

83.3(4ПОЛ)5-8

Р 15

23. Сидорук Т. В. Картини Сибіру в поемах "Ангеллі" Юліуша Словацького та "Сон (У всякого своя доля...)" Тараса Шевченка / Т. В. Сидорук // Волинь очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. аспірантів і студентів (12-13 трав. 2010 р.) / М-во освіти і науки України, Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Наук. т-во студентів і аспірантів; [оргком. конф.: І. Я. Коцан та ін.]. - Луцьк, 2010. - Т. 1. - С. 248-249. - Бібліогр.: 4 назви.

74.58(4УКР-4ВОЛ)

В 67

24. Теробус О. Л. Постать Юліуша Словацького в публіцистиці й літературній критиці Дмитра Павличка / О. Л. Теробус // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки / ВНУ ім. Лесі Українки. - Луцьк, 2008. - № 17 : Філологічні науки : Літературознавство. - С. 265-268. - Бібліогр. : 4 назви.

83я54

В 67

25. Ткачук М. Жанр елегії в ліриці Юліуша Словацького. До 120-річчя від дня народження поета / М. Ткачук // Київська старовина. - 2009. - № 4. - С. 102-114. - Бібліогр.: с. 114.

26. Хороб С. Символ "жертвопринесення" у драматургії Юліуша Словацького і Лесі Українки: фольклорно-міфологічний вимір / С. Хороб // Зарубіжна література в школах України. - 2009. - № 5. - С. 2-6. - Бібліогр.: 32 назви.

27. Makowski S. "Balladyna" Juliusza Slowackiego / S. Makowski. - Warszawa : Panstw. Zakl. Wydaw. Szkolnych, 1981. - 152 s., portr. : il. - (Biblioteka Analiz Literackich / pod red. E. Sawrymowicza ; 31).

83.3(4ПОЛ)-8

М 235

28. Makowski S. Beniowski Juliusza Slowackiego / S. Makowski. - Warszawa : Panstw. Zakl. Wydaw. Szkolnych, 1969. - 120 s., portr. : il. - (Biblioteka Analiz Literackich / pod red. E. Sawrymowicza ; 31).

83.3(4ПОЛ)-8

М 235

29. U Slowackiego w Krzemieniu - "Dialog dwoch kultur" // Klucze i slowa : szkice literackie / W. Michalski. - Lublin, 2011. - С. 55-66.

83.3(4ПОЛ)

М 621

Тадеуш Єжи Стецький

(1838–1888)

Польський письменник, етнограф, статистик, краєзнавець Волині.. Народився 1838 р. в Городці, де пізніше ще неодноразово перебував з ріднею. Ймовірно, що вперше потяг до знань пробудила у Тадеуша Єжи городецька бібліотека, в якій свого часу працював Юзеф Ігнацій Крашевський. Вже під час навчання у Житомирській гімназії Тадеуш Єжи відрізнявся непересічними здібностями. В 1857 році закінчив Київський університет. Вже в 1864 році у Львові з'явився друком перший з заповіданих одинадцяти томів про Волинь, присвячений передусім місту Заславу і Заславському повітові. Він – учасник січневого повстання у ранзі офіцера полку Едмунда Ружицького. Брав участь у битвах під Нічпалами, Мирополем, Миньківцями (двічі), Славутю, Салихою. Після поразки повстання змушений був емігрувати. В 1865 році сум за Вітчизною і жаль за близькими людьми, для яких був єдиною опорою, схилили Тадеуша Єжи до подання в Берліні особисто цареві Александрові II прохання про дозвіл повернутися в рідні пенати. Наприкінці того ж року він таки повернувся, щоправда не надовго. 1866 року відбув на заслання до Оренбурга на Уралі.

Цікавим зразком, що змальовує побут Тадеуша Єжи тих часів, були «Листи з-над берегів Уралу і Киргизкайзацьких степів», друковані у часописах «Przegląd Tygodniowy» і «Kłosy» у 1868 році. Через кілька років, отримавши амністію, повертається з дружиною на Волинь і осідає у Привітові, де знову береться за перо. Невдовзі на полицях книгарень з'являється другий том про Волинь, монографія про Луцьк, яку друкували також у краківському часописі «Czas», повісті «Старий двір» і «В степу», друковані з ілюстраціями у «Tygodnik Ilustrowany» 1871 року, багато дрібніших історичних праць, друкованих у різних часописах. В останні роки життя, перебуваючи у скрутному матеріальному становищі і поховавши меншого сина Єжи, він продовжує працювати і друкуватися в краківському часописі «Przegląd powszechny». Видання останньої своєї праці «Z boru i stepu. Obrazy i pamiatki» Тадеуш Єжи вже не побачив. 2 (14) серпня 1888 року в отчому домі у Великій Медведівці на Волині у віці 50 років він помер, залишивши дружину і 19-літнього сина Вітольда.

Використані і рекомендовані джерела:

1. Климчук А. Тадеуш Єжи Стецький – дослідник Волині [Електронний ресурс] / А. Климчук // Актуальні питання культурології: альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології РДГУ. – Рівне, 2010. – Вип. 9. – С. 97-101. – Режим доступу : <http://libr.rv.ua/data/library/img/142.pdf> . – 03.03.15. – Назва з екрану.

2. Стецький Тадеуш Єжи // Енциклопедія українознавства : Словникова частина : [в 11 т.] / Наук. т-во ім. Шевченка у Львові, Фонд духовного відродж. ім. митрополита А. Шептицького ; голов. ред. В. Кубійович. - Перевид. в Україні, репринт. відтворення вид. 1955-1984 р. - Львів, 2000. – Т. 8. – С. 3055.

92.0(4УКР)

3. Тищенко О. Здолбунів на Волині : Історичний вернісаж [Електронний ресурс] / О. Тищенко, Ю. Кіреєв. – Рівне : Видавець Олег Зень, 2007. – 192 с. : іл. – Режим доступу : <http://www.on-libr.info/wp-content/uploads/2015/05/Binder1.pdf> . – 02.12.15. – Назва з екрану. – Є інформація про Т. Стецького.

4. Ярмошик І. Генеалогічні долі княжих родів Волині у дослідженнях польських істориків ХХ ст. [Електронний ресурс] / І. Ярмошик. – Режим доступу : http://journal.mandrivets.com/images/file/Jarmoshyk_2010_3.pdf . – 02.12.15. – Назва з екрану. – Подано відом. про Т. Стецького.

5. Ярмошик І. Історико-красознавчі дослідження Волині Тадеуша Стецького (1839–1888) [Електронний ресурс] / І. Ярмошик. – Режим доступу : <http://eprints.zu.edu.ua/8151/> . – 02.12.15. – Назва з екрану.

Юзеф Третяк

(1841–1923)

Польський літературознавець, історик. Народився 1841 р. у Малих Біскупицях (тепер Панасівка, Волинь) в родині з дрібною шляхти українського походження. Закінчив Київський і Львівський університети, викладав у сербських школах у Львові і Кракові. У Львові працював літературним та театральним рецензентом «Газети Народової». У 1886 році переїхав до Кракова, де став професором Ягеллонського університету. Ю. Третяк дебютував як поет та письменник. Однак більше значення мають лише його історичні та критичні праці.

Найвизначніші твори: «Францішек Карпінський та його поезія» (1876) та «Про байронізм у польській поезії» (1879), «Молодість Міцкевича» (1898), «Адам Міцкевич у світлі нових джерел 1815-21 рр.» (1917), «Образи неба і землі у «Пану Тадеуші» (1898), «Юліуш Словацький» «Богдан Залеський». Помер 18.03.1923 р. у Кракові.

Використані і рекомендовані джерела:

1. Немец В. Традиційне весілля Волині в дослідженнях польських етнографів другої половини ХІХ – початку ХХ століття [Електронний ресурс] / В. Немец // Народознавчі зошити. - 2012. - № 5. - С. 818-823. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/NaZo_2012_5_5.pdf . – 01.12.15. – Назва з екрану. – Є відом. про Ю. Третяка.

2. Соболь В. Рецепт Сковороди в Польщі [Електронний ресурс] / В. Соболь // Переяславські Сковородинські студії / Переяслав-Хмельницьк. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди, Центр Сковородинознавства. – Переяслав-Хмельницький, 2011. - Вип. 1. - С. 111-123. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/prckc_2011_1_21.pdf . – 01.12.15. – Назва з екрану. – Оцінка творчості Г. Сковороди Ю. Третяком.

3. Третяк Юзеф // Енциклопедія українознавства : Словникова частина : [в 11 т.]. / Наук. т-во ім. Шевченка у Львові, Фонд духовного відродження ім.

митрополита А. Шептицького ; голов. ред. В. Кубійович. - Перевид. в Україні, репринт. відтворення вид. 1955-1984 р. – Львів, 2000. – Т. 9. – С. 3256.

92.0(4УКР)

Е 64

4. Чужа Т. Українська література як предмет наукових досліджень Юзефа Третьяка [Електронний ресурс] / Т. Чужа // Українознавчий альманах / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2013. - Вип. 14. - С. 137-139. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ukralm_2013_14_40.pdf . – 01.12.15. – Назва з екрану.

Казімеж Трухановський

Польський прозаїк, перекладач. Народився 1904 р. у Романові на Волині. Навчався у Житомирі та Києві. До Польщі повернувся у 1925 році. Багато років працював у лісовому господарстві, зокрема, під час німецької окупації - у Келецькому воєводстві. Після війни перебував спочатку в Лодзі, потім – у Варшаві, де у 1947 році став членом редакційної групи „Літературних новин”.

Творчість Трухановського є вираженням прагнення філософсько-морального осуду сучасної цивілізації, як сили, ворожої для природи та людини, сили, яка приречена на непостійність та загибель. Темою трилогії «Отруєні криниці» є універсальні механізми влади та процес переродження ліберальної демократії у фашизм. У тетралогії «Божі млини» предметом опису є відносини одинокої одиниці з інституціями влади, героїчна оборона власної психічної незалежності у світі, де домінує інституціалізована культура. Розвиток та підсумування цих питань приносить повість «Замикання брам» (1973), а футурологічне бачення цивілізаційної катастрофи та відродження людського роду на руїнах старої культури – «Дзвони пекла» (1977) та ін.

У перекладацькому доробку Трухановського містяться, в основному, твори класиків російської прози (зокрема, оповідання Чехова та Толстого), а також «Замок Кафки» та «Людина без достоїнств» Р. Мусіла.

Використані і рекомендовані джерела:

1. Наєнко М. Сучасна українська література в слов'янському (та іншому) світі [Електронний ресурс] / М. Наєнко // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2013. – Вип. 22. – С. 254–264. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/kdsm_2013_22_34.pdf . – 01.12.15. – Назва з екрану. – К. Трухановський як перекладач «Собору» О. Гончара.

Єва Фелінська

(1793–1859)

Польська письменниця, мемуаристка. Народилась 1793 року в селі Узнога (Білорусь). З 1811 року - дружина волинського поміщика (брата Алозія Фелінського), з яким вона приїхала на Волинь у село Вютин (нині Локачинського району Волинської області). У 1820 р. Герарда обрали депутатом 1-го департаменту канцелярії Волинської губернії, й родина переїздить до Житомира. У Житомирі родина Фелінських зупинилася в орендованому помешканні. З 1831 р. сім'я з Житомира переїхала до Луцького повіту, де мешкала в своїх родинних маєтках. У 1833 році, коли Єві було сорок років, помер чоловік Герард, залишивши її саму з шістьма дітьми та старенькою паралізованою матір'ю. Вже будучи вдовою, Єва Фелінська захопилася революційними ідеями, познайомилася з польським революціонером Шимоном Конарським і ввійшла до підпільної організації «Співдружність польського народу». Єва допомагала Ш. Конарському переховуватися від російської поліції, займалася підпільною роботою, деякий час і сама переховувалася в Галичині. Вона створила й очолила «Жіноче товариство» – першу підпільну організацію жінок на Україн. Саме вони 1837 року в Кременці організували підпільну школу для виховання і навчання дівчаток із бідних родин. У 1838 році за доносом зрадника був заарештований і згодом розстріляний Шимон Конарський. Потім заарештували і Єву. 1839 року Фелінська була засуджена на довічне заслання в місто Березов Тобольської губернії. Завдяки клопотанням друзів у 1841 році Єві Фелінській дозволили переселитись до Саратова. Єва Фелінська почала писати, коли їй було вже 50 років. Перша її повість, назва якої не збереглася, була надрукована в 1843 році у 27 номері «Петербуржского еженедельника» під псевдонімом Венеранда Кокош. Згодом були написані повісті «Пан депутат» (1852), «Герсилія» (1849), «Помилка», «Племінниця й тітка» (1853).

У травні 1844 року Єві Фелінській дозволили повернутись на Волинь. У селі Воютин вона прожила аж до самої смерті, до 20 грудня 1859 року. Похована в селі Скірче, поблизу Торчина на Волині. Крім повістей, Єва Фелінська написала «Спогади про подорож до Сибіру і перебування в Березові». Пізніше (1852 р.) спогади були опубліковані й користувалися великою популярністю. Робота над щоденником була завершена в 1853 році, надрукований він у Вільні. Згодом у Росії він був заборонений і виданий у Європі польською, англійською, данською і французькою мовами. Вже після смерті письменниці у Вільні вийшла ще одна її книга «Пам'ятки з життя». В ній змальовані історія, побут, звичаї Волині та Литви кінця XVIII – початку XIX століть. На жаль, усі твори Єви Фелінської зберігаються в бібліотеках Вільнюса та Любліна.

Використані і рекомендовані джерела:

1. Білявська В. Єва Фелінська в культурно-громадському просторі Правобережної України першої половини XIX ст. [Електронний ресурс] / В. Білявська // Бібліотеки у збереженні культурної спадщини : матеріали всеукр.

наук.-краєзнав. конф., (26 верес. 2013 р., м. Житомир) / голов. ред. М. Ю. Костриця. – Житомир, 2013. – С. 207–211. – (Науковий збірник «Велика Волинь» : Праці Житомирського науково-краєзнавчого товариства дослідників Волині ; вип. 48). – Режим доступу : <http://eprints.zu.edu.ua/10615/> . – 27.02.15. – Назва з екрану.

2. Єршов В. Волинський простір у мемуаристичній літературі Правобережжя [Електронний ресурс] / В. Єршов // Волинь – Житомирщина : іст.-філол. зб. з регіон. пробл. / Житомир. держ. пед. ін-т ім. Івана Франка, Іст.-філол. т-во, Житомир. наук.-краєзнав. т-во дослідників Волині. – Житомир, 2007. - № 17. - С. 21-38. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vg_2007_17_5.pdf. – 11.08.15. – Назва з екрану. – Є відом. про Є. Фелінську.

3. Єршов В. О. Польськокомовна художня література Правобережної України доби романтизму в системі української літературної таксономії [Електронний ресурс] / В. О. Єршов // Українська полоністика. - 2012. - Вип. 9. - С. 12-17. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Up_2012_9_4.pdf . . – 01.12.15. – Назва з екрану. – Є відом. про мемуаристику Є. Фелінської.

4. Єршов В. Художня правда в польськокомовній мемуаристичній літературі Правобережної України доби романтизму [Електронний ресурс] / В. Єршов // Київські полоністичні студії / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка [та ін.] ; [відп. ред. та упоряд. Р. П. Радишевський]. - Київ, 2010. – Т. 16. – С. 117–123. – Режим доступу : <http://eprints.zu.edu.ua/17760/1/%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%BE.pdf> . – 01.12.15. – Назва з екрану. – Про мемуари Є. Фелінської.

5. Ковальова В. Пам'ятки Волині, пов'язані з видатними польськими діячами / В. Ковальова, О. Златогорський // Замосцько-волинські музейні зошити / ред. група: Г. В. Бондаренко [та ін.]. – Замосць, 2003. – Т. 1. – С. 161–166. – Є відом. про Є.Фелінську.

6. 63.3(4УКР-4ВОЛ)

7. 3-26

8. Кравченко С. Єва Фелінська: доля та творчість // Волинь у житті і творчості письменників : зб. наук. пр. / [авт.-упоряд. Н. Г. Сташенко]. - Вид. 2-е, допов. і перероб. - Луцьк, 2007. – С. 29-30.

9. 83.3(4УКР-4ВОЛ)

10. В 70

11. Польова О. Л. Видатний волинянин – святий Зигмунт-Щенський Фелінський, архієпископ Варшавський [Електронний ресурс] / О. Л. Польова // Наук. зап. Нац. ун-ту «Острозька академія». Серія: Історичне релігієзнавство. – Острого, 2010. – Вип. 3. – С. 179–184. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/NznuoairD2009_2010_3_19.pdf . – 27.02.15. – Назва з екрану. – Зигмунт Фелінський – син Єви Фелінської.

Алоїз Фелінський

(1771–1820)

Польський драматург, поет, перекладач. Народився у 1771 році в Луцьку. Юність провів у родовому маєтку у Воютині під Луцьком. Здобув освіту в колегії піарів у Дубровиці та Володимирі-Волинському. З 1788 року працював у юридичній канцелярії в Любліні. У 1789–1792 рр. мешкав у Варшаві і брав участь у роботі Чотирирічного Сейму. У 1794 році, під час повстання Костюшка, він служив секретарем і помічником Тадеуша Костюшка і Волинського комісара правопорядку. Згодом переїхав до села Дзікув під Тарнобжегом. З 1795 оселився у Воютині, де управляв родинним маєтком, а в 1800 році – в селі Осова під Дубровицею. У 1809 році він обраний членом Товариства Приятелів Наук. У 1815 році переїжджає до Варшави. У 1818 році – професор літератури і директор Кременецького ліцею. У 1819 році був удостоєний почесного членства у Вільнюському університеті.

Перші літературні твори почав писати у 1788–1789 рр., будучи чиновником в Любліні. Однак, більшість його творів написано у 1800–1815 рр. в Осовій. Його найвідомішим твором є гімн «Національна пісня за благо царя». Крім того, він – автор п'єси «Барбара Радзівіллівна» та пісень – «Похвала Костюшкові» і «Пісня добровольців». Відомий як перекладач на «Селянина» Жака Деліля, п'єси Вітторіо Альф'єрі і Проспера Жоліо де Кребійона (польською мовою).

Використані і рекомендовані джерела:

1. Єршов В. Волинський простір у мемуаристичній літературі Правобережжя [Електронний ресурс] / В. Єршов // Волинь – Житомирщина : іст.-філол. зб. з регіон. пробл. / Житомир. держ. пед. ін-т ім. Івана Франка, Іст.-філол. т-во, Житомир. наук.-краєзнав. т-во дослідників Волині. – Житомир, 2007. - № 17. - С. 21-38. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vg_2007_17_5.pdf. – 11.08.15. – Назва з екрану. – Є відом. про А. Фелінського.

2. Ковальова В. Пам'ятки Волині, пов'язані з видатними польськими діячами / В. Ковальова, О. Златогорський // Замосцько-волинські музейні зошити / ред. група: Г. В. Бондаренко [та ін.]. – Замосць, 2003. – Т. 1. – С. 161–166. – Є відом. про А. Фелінського.

63.3(4УКР-4ВОЛ)

3-26

3. Кирчів Р. Кременецька гімназія-ліцей першої третини ХІХ ст. та її дотичність до українського довкілля [Електронний ресурс] / Р. Кирчів // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність : [зб. ст.] / Нац. акад. наук України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича ; [редкол.: М. Литвин та ін.]. – Львів, 2006–2007. – Вип. 15. – С. 426–437. – Режим доступу : <http://www.inst-ukr.lviv.ua/files/23/430Kyrchiv.pdf>. . – 27.02.15. – Назва з екрану. – А. Фелінський на посаді директора ліцею в 1819 р.

4. Мардієва А. К. Волинь у житті і творчості польських письменників / А. К. Мардієва // Волинь у житті та творчості письменників : зб. наук. пр. / Волин.

держ. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк, 1999. - С. 61-65. – Про А. Фелінського на с. 62–63.

83.3(4УКР-4ВОЛ)

В 67

5. Оболевич В. Б. Литература первой трети XIX века // История польской литературы : [учебное пособие] / В. Б. Оболевич ; Ленингр. гос. ун-т им. А. А. Жданова. - Ленинград, 1960. – С. 126–133. – А. Фелинский во главе лит. течения «Варшавские класики».

83.3(4ПОЛ)я73

О-21

Міхал Чайковський

(1804–1886)

Польський та український політичний діяч, письменник-романіст. Народився 1804 р. в селі Галчинець Київської губернії (тепер Житомирської області) в давній українській (сполонізованій) родині. Батько – шляхтич з Волині, мати – правнучка гетьмана Івана Брюховецького, двоє дідів воювали під запорозькими знаменами. Батько помер рано. Опіку над хлопцем взяв дядько, Михайло Глембоцький. Брав участь у польському повстанні 1830–1831, згодом був в еміграції – Парижі та Константинополі. Там у 1850 р. перейшов на турецьку службу та прийняв іслам (Садик Паша). Під час Кримської війни організував козацькі сотні на турецькому боці. 1873 повернувся до Російської імперії і прийняв православ'я.

М. Чайковський — автор популярних повістей з історії козаччини, перекладених різними мовами. У 1862–1873рр. його твори було видано у 12 томах. Його перу належать «Козацькі оповідання», «Розмови», «Українки», «Вернигора», «Кирджалі», «Анна», «Гетьман України» та ін. З останніх творів велику вагу має «Воспоминания», що представляють автобіографічний та історичний інтерес (друкувались у журналі «Русская Старина» з листопада 1895 року).

Використані і рекомендовані джерела:

1. Корсак І. Ф. Отаман Чайка : роман / І. Ф. Корсак. - Київ : Ярославів Вал, 2010. - 192 с. - (Українська Клію).

84(4УКР)6

К 69

2. Куликівська А. М. Ідея слов'янської єдності в доробку волинського шляхтича Міхала Чайковського (1814-1886 рр.) / А. М. Куликівська // Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки ; голов. ред. І. Я. Коцан. - Луцьк, 2007. - № 1. - С. 154-160.

95.4

В 67

3. Сухомлинов О. Турецькі інспірації польського романтика з Житомирщини: життя і творчість Міхала Чайкоського / О. Сухомлинов // Волинь-Житомирщина : іст.-філол. зб. з регіон. пробл. / Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка, Північноукр. діалект. центр, Житомир. іст.-філол. ін-т регіон. дослідж. - Житомир, 2009. - № 19. - С. 71-82.

63.3(4УКР)я54

В 67

4. Цьолик Н. М. Європейська модель вітчизни у творчості Михайла Чайковського / Н. М. Цьолик // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки / ВНУ ім. Лесі Українки. - Луцьк, 2010. - № 11 : Філологічні науки : Літературознавство. - С. 277-280. - Бібліогр.: 6 назв.

83я54

В 67

5. Цьолик Н. Засоби змалювання шляхетської культури у прозі Михайла Чайковського / Н. Цьолик // Київські полоністичні студії / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка [та ін.] ; [відп. ред. та упоряд. Р. П. Радишевський]. - Київ, 2010. - Т. 16. - С. 163-168. - Бібліогр.: 5 назв.

83.3(4ПОЛ)-8

К 38

6. Цьолик Н. Інтерпретація "романтичного історизму" у творчості Міхала Чайковського / Н. Цьолик // Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи : наук. зб. / СНУ ім. Лесі Українки, Ін-т Польщі ; [редкол.: Л. К. Оляндер та ін.]. - Луцьк, 2013. - Т. 2. - С. 24-27. - Бібліогр.: 6 назв.

80я54

У 45

7. Цьолик Н. М. Козацький міф як художня візія Міхала Чайковського / Н. М. Цьолик // Мовні універсалії у міжкультурній комунікації : зб. тез : [матеріали 3 Всеукр. наук.-практ. семінару, Луцьк, 1 берез. 2013 р.] / М-во освіти і науки України [та ін.] ; [редкол.: О. П. Черняк та ін.]. - Луцьк, 2013. - С. 98-102. - Бібліогр.: 3 назви.

81

М 74

8. Цьолик Н. Літературна діяльність Міхала Чайковського як утілення романтичної ідеї чину: до проблеми польсько-українських зв'язків / Н. Цьолик // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. Серія: Філологічні науки / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; [редкол.: М. В. Моклиця та ін.]. - Луцьк, 2013. - № 13 (262) : Літературознавство. - С. 116-119. - Бібліогр.: 5 назв.

83я54

С 92

9. Цьолик Н. М. Літературна рецепція передмов Михайла Чайковського / Н. М. Цьолик // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки/ ВНУ ім. Лесі Українки. - Луцьк, 2008. - № 2. - С. 195-198. - Бібліогр.: 7 назв.

80я54

В 67

10. Цьолик Н. На маргінесі творів Міхала Чайковського / Н. Цьолик // Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи : наук. зб. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т Польщі ; [редкол.: М. Г. Жулинський та ін.]. - Луцьк, 2012. - Т. 1. - С. 39-44. - Бібліогр.: 10 назв.

74.583(4УКР-4ВОЛ)

У 45

11. Чайковський Міхал // Енциклопедія українознавства : Словникова частина : [в 11 т.]. / Наук. т-во ім. Шевченка у Львові, Фонд духовного відродження ім. митрополита А. Шептицького ; голов. ред. В. Кубійович. - Перевид. в Україні, репринт. відтворення вид. 1955-1984 р. – Львів, 2000. – Т. 10. – С. 3693.

92.0(4УКР)

Е 64

12. Яковенко Я. Український фольклор у творчій рецепції М. Чайковського / Я. Яковенко // Scripta manent : молодіж. наук. вісн. Ін-ту філол. та журналістики : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України [та ін.] ; [редкол.: Ю. В. Громик та ін.]. - Луцьк, 2014. - С. 150-152. - Бібліогр.: 6 назв.

80я43

С 45

Чеслав Янчарський

(1911–1971)

Відомий польський письменник, дитячий поет-казкар. Народився 1911 р. у Грушвиці на Волині. Навчався на природничо-математичному факультеті Львівського університету, а також на факультеті польської філології у Варшавському університеті. У 30-х роках Ч. Янчарський належав до літературної групи „Волинь», утримував контакти з „Околицею Поетів», а також з авторами, згуртованими навколо Й. Чеховіча. Після визволення Польщі працював на радіо, у редакції дитячих видань, був багаторічним редактором тижневика для наймолодших „Місь». Його лірика характеризується делікатністю образів та чуттєвістю тональності, особливо у сповнених простотою пейзажних мініатюрах.

До опублікованих збірок належать: «Аквареллю» (1933), «Блакитна хустинка» (1936), «Викрій листка» (1957), «Глечик та джерело» (1960), «Вірші з натури» (1966), «Портрет з гілля та зілля» (1970). Разом з тим, він писав вірші для дітей, вішовані оповідання: «Як Войтек став пожежником» (1950), «Нотки цвіркуна» (1957), «Де мешкає казочка» (1958), а також відомий цикл про Ведмедика Вухастика (1960–1970).

За творчість для дітей відмічений літературною нагородою міста Варшава (1958), а також нагородою Голови Ради Міністрів (1960). Твори Янчарського перекладені на болгарську, вірменську, словацьку, латвійську, румунську, голандську, сербсько-хорватську, німецьку, французьку мови.

Помер Ч. Янчарський 1971 року у Варшаві.

Використані і рекомендовані джерела:

1. Янчарский Ч. Сказки Мишки-Ушастики [Электронный ресурс] / Ч. Янчарский. – Режим доступа : <http://mreadz.com/new/index.php?id=86129> . – 01.12.15. – Название с экрана.
2. Янчарский Ч. Стихи разных лет [Электронный ресурс] / Ч. Янчарский ; пер. А. Базилевского // Новая Польша. – 2013. – № 3. – Режим доступа : <http://www.novpol.ru/index.php?id=1632> . – 01.12.15. – Название с экрана.
3. Дубик Г. Сохранить лицо : О поэзии Чеслава Янчарского [Электронный ресурс] / Г. Дубик // Новая Польша. – 2012. – № 3. – Режим доступа : <http://www.novpol.ru/index.php?id=1631> . – 01.12.15. – Название с экрана.
4. Чеслав Янчарский. Биография. Библиография [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.livelib.ru/author/306907> . – 01.12.15. – Название с экрана.
5. Янчарский Чеслав [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://soyuz-pisatelei.ru/forum/43-768-1> . – 01.12.15. – Название с экрана.

Поляки-письменники в житті Волині [Електронний ресурс] : біобібліогр. довід. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. - Луцьк, 2015. - 30 с. - (Літературна Волинь ; вип. 7).

Подано бібліографічну інформацію про представників польської літератури в житті Волині. Рекомендовано книги, електронні ресурси, статті у продовжуваних, періодичних та неперіодичних виданнях, які розкривають життєвий і творчий шлях кожного із діячів.

Адресовано науковцям, студентам, всім шанувальникам польської літератури.

ББК 83.3(4ПОЛ)я1